

Pravo države članice - Sjeverna Irska

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Ova stranica sadržava informacije o pravu i pravnim bazama podataka u Ujedinjenoj Kraljevini s posebnim naglaskom na Sjevernu Irsku.

Izvori prava

Glavni izvori prava u Sjevernoj Irskoj, u nadležnosti Ujedinjene Kraljevine su:

- **Primarno zakonodavstvo** u obliku zakona parlamenta Ujedinjene Kraljevine i zakona skupštine Sjeverne Irske. Dio primarnog zakonodavstva koje se odnosi na Sjevernu Irsku donosi monarh u Vijeću kao propise u Vijeću (zakonski instrumenti)
- **Zakonodavstvo Europske unije**
- **Sekundarno zakonodavstvo (ili podzakonski akti)** u obliku zakonskih instrumenata i zakonskih pravila Sjeverne Irske. Neki drugi podzakonski akti mogu se donositi kao upravni propisi.
- **Običajno pravo** kako se razvilo na temelju sudskih odluka.

Vrste pravnih instrumenata – opis

Primarno zakonodavstvo ili **zakone parlamenta** donosi parlament Ujedinjene Kraljevine u Londonu i mogu se primjenjivati u cijeloj Ujedinjenoj Kraljevini ili u njezinim dijelovima. Parlament Ujedinjene Kraljevine odobrio je prijenos zakonodavnih ovlasti na decentralizirane parlamente i skupštine, koje mogu izglasati primarno zakonodavstvo koje obuhvaća ograničeni raspon područja i koje se primjenjuje unutar njihove nadležnosti. Na temelju svojih ovlasti monarh može donositi ostalo primarno zakonodavstvo u različitim oblicima poput propisa u Vijeću (Orders in Council), proglašenja (Proclamations), kraljevskih naloga (Royal Warrants), kraljevskih direktiva (Royal Instructions), uredaba (Regulations) i patentnih pisama (Letters Patent).

Sekundarno zakonodavstvo donosi se na temelju ovlasti koje je dodijelilo Njzino veličanstvo u Vijeću ili ministar, ministarstvo, izvršno tijelo Sjeverne Irske ili neko drugo tijelo ili osoba. To se naziva i **delegiranim ili sekundarnim zakonodavstvom**, a akt kojim se dodjeljuju ovlasti naziva se ovlašćujućim, delegirajućim ili „osnovnim” zakonom. Sekundarno zakonodavstvo može imati razne nazive, kao što su propisi u Vijeću (Orders in Council), uredbe ili pravila (Regulations or Rules), a sve zajedno ih se može zvati „zakonskim instrumentima” ili „zakonskim pravilima”.

U Sjevernoj Irskoj zakonodavstvo uključuje zakone ili statute koji mogu biti zakoni parlamenta Ujedinjene Kraljevine, parlamenta Sjeverne Irske (1921-1972) ili skupštine Sjeverne Irske u Belfastu. U različitim razdobljima decentralizirane vlade u Sjevernoj Irskoj bilo je suspendirano i većina zakonodavstva bila je sadržana u „propisima u Vijeću”, koji su tehnički sekundarno zakonodavstvo, ali se koriste kao primarno zakonodavstvo. Zakonodavstvo u Sjevernoj Irskoj sadržava i zakonska pravila, sekundarno zakonodavstvo ili podzakonski akti, koja se donose na temelju zakona parlamenta Ujedinjene Kraljevine, propisa u Vijeću ili zakona skupštine Sjeverne Irske.

Ovlast za sklapanje **međunarodnih ugovora** u ime UK-a pripada Kruni, odnosno, monarhu na temelju kraljevske ovlasti koji djeluje slijedeći savjete vlade Ujedinjene Kraljevine. Parlament UK-a trenutno nema službenu ulogu u sklapanju ugovora, no ako se ugovorom traži promjena u zakonodavstvu UK-a ili dodjela javnih sredstava, parlament glasuje o tome na uobičajen način. Za provedbu svih ugovora EU-a potrebno je donošenje zakona u UK-u te su oni stoga podložni parlamentarnom nadzoru. Odjeljcima 20. – 25. Zakona o ustavnoj reformi i upravljanju iz 2010., koji je stupio je na snagu 11. studenoga 2010., propisano je da se ugovor ne može ratificirati ako: (a) krunski ministar nije iznio u prvostupanjskom postupku presliku ugovora parlamentu, (b) ugovor nije objavljen i (c) nije isteklo razdoblje zasjedanja od 21 dana, a niti jedan od Domova parlamenta nije donio odluku o neratificiranju ugovora.

Hijerarhija normi

Kada postoje sukobi među različitim izvorima zakona, glavno mjesto za rješavanje tih sukoba su sudovi. Sudovi stoga mogu riješiti rasprave o tumačenju zakonodavstva. Međutim, s obzirom na to da u UK-u ne postoji „pisani ustav”, nije moguće osporiti zakon parlamenta na sudu tvrdnjom da je „neustavan”. Prema **ustavnoj doktrini „parlamentarnog suvereniteta”** parlament Ujedinjene Kraljevine najviše je zakonodavno tijelo, u smislu da može donositi i stavljati izvan snage sve zakone te da niti jedno drugo tijelo ne može stavljati izvan snage ili osporavati valjanost zakona parlamenta.

Međutim, doktrina parlamentarnog suvereniteta određena je članstvom UK-a u Europskoj uniji. Na temelju zakona o Europskim zajednicama iz 1972., pravo Europske unije dio je prava Sjeverne Irske. Nacionalno zakonodavstvo mora se tumačiti u skladu s pravom Unije kad god je to moguće.

Zakonom o ljudskim pravima iz 1998. kojim je Europska konvencija o ljudskim pravima uključena u zakonodavstvo UK-a sudovima je dodijeljena dodatna ovlast osporavanja zakona parlamenta. Nacionalno zakonodavstvo mora se tumačiti u skladu s Konvencijom.

Odluke sudova, posebno žalbenih sudova, imaju značajnu ulogu u razvoju prava. Osim što se na temelju njih mjerodavno tumači zakonodavstvo, one predstavljaju i **temelj običajnog prava** koje proizlazi iz sudskih odluka u prethodnim predmetima (ili sudske prakse). Kao opće pravilo sudove obvezuju ranije odluke viših sudova. U pitanjima iz zakonodavstva Europske unije Europski sud najviše je tijelo. Pravni lordovi (Law Lords) u Gornjem domu predstavljali su Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine, iako ih je nadomjestio novi Vrhovni sud koji je osnovan 1. listopada 2009. Postojeći pravni lordovi postali su prvim sucima Vrhovnog suda, a viši pravni lord postao je predsjednikom.

Institucionalni okvir

Institucije odgovorne za donošenje zakonskih pravila i postupak donošenja odluka

Primarno zakonodavstvo donosi **parlament Ujedinjene Kraljevine** u Londonu. Prije nego što **prijedlog zakona** (naziva se i nacrtom zakona) može postati zakonom parlamenta, moraju ga odobriti oba doma parlamenta: Donji i Gornji dom. Sljedeće faze odvijaju se u oba doma:

- prvo čitanje (formalni uvod u nacrt zakona bez rasprave)
- drugo čitanje (opća rasprava)
- faza odbora (detaljno razmatranje, rasprava i izmjene). U Donjem domu ova faza odvija se uglavnom u Javnom odboru za nacrt zakona.)
- Faza izvještavanja (mogućnost daljnjih izmjena)
- Treće čitanje (zadnja prilika za raspravu; izmjene su moguće u Donjem domu).

Nakon što nacrt zakona prođe kroz oba doma, vraća se u Gornji dom (gdje je započet) kako bi se razmotrile izmjene koje predlaže Donji dom.

Oba doma moraju se suglasiti oko završnog teksta. Dva doma mogu više puta razmjenjivati primjedbe na zakon dok se ne postigne sporazum oko svake riječi nacrta zakona. Nakon što se postigne suglasnost nacrt zakona može se poslati monarhu na kraljevsku potvrdu.

U skupštini Sjeverne Irske odvija se sličan postupak (koji uključuje predstavljanje nacrta zakona, razmatranje, raspravu i glasanje) iako postoji samo jedan dom unutar decentralizirane Skupštine. Ministri, odbori i pojedinačni zastupnici mogu započeti nacrt zakona i predstaviti ga predsjedniku odbora na razmatranje Skupštini. Ako predsjednik smatra da su prijedlozi u nadležnosti Skupštine, nacrt se zatim predstavlja i o njemu se raspravlja u domu. Zatim se upućuje odgovarajućem zakonskom odboru na nadzor. Odbor zatim izvještava Skupštinu i dozvoljava članovima da razmotre detalje nacrta zakona te predlože izmjene. Zatim ga dalje razmatra Skupština te se donosi završni glas.

Nakon što nacrt zakona prođe sve faze u parlamentu UK-a ili skupštini Sjeverne Irske, šalje se monarhu na kraljevsku potvrdu, a potom postaje **zakonom**.

Primarno zakonodavstvo obično se može **izmijeniti ili staviti izvan snage** samo novim primarnim zakonodavstvom. Postoje, međutim, izuzeci na temelju kojih se određene izmjene i ukidanja mogu provesti zakonskim instrumentom – kada uključuju provedbu obveza EU-a ili dijelova zakonodavne reforme kojima se smanjuju ili uklanjaju regulatorna opterećenja. Međutim, da bi takva rješenja bila donesena, oba Doma moraju ih odobriti potvrdnom parlamentarnom odlukom.

Primarno zakonodavstvo stupa na snagu u skladu s **uvodnim odredbama** koje su obuhvaćene zakonom ili mjerom. U zakonu ili mjeri može se navesti određeni datum njihova stupanja na snagu. To može biti odmah po kraljevskoj potvrdi, na utvrđen datum (obično najmanje dva mjeseca nakon kraljevske potvrde) ili na datum koji utvrđuje ministar ili ministarstvo u uvodnom rješenju (zakonski instrument). Mogu se odrediti različiti datumi za različite odredbe u okviru zakona.

Datum stupanja na snagu za bilo koji dio sekundarnog zakonodavstva u pravilu će biti određen i u samom instrumentu. U iznimnim slučajevima, datum stupanja na snagu može se donijeti objavom priopćenja u službenim listovima (London Gazette ili Belfast Gazette).

Pravne baze podataka

Dostupne su brojne pravne baze podataka.

- Na [web-mjestu Zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine](#) dostupan je cjelovit tekst **cijelog primarnog zakonodavstva** koje je donio parlament Ujedinjene Kraljevine, škotski parlament, skupština Sjeverne Irske i narodna skupština Walesa, zajedno s cjelovitim sekundarnim zakonodavstvom koje se primjenjuje u cijeloj Ujedinjenoj Kraljevini ili njezinim dijelovima. Pristup je informacijama besplatan.
- **Revidirano primarno zakonodavstvo** koje obuhvaća sve dijelove Ujedinjene Kraljevine od 1235. do danas može se pronaći na [web-mjestu zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine](#).

Ostale poveznice

[Web-mjesto zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine](#)

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. **Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.**

Posljednji put ažurirano: 28/08/2018